

ХУДОЖНІЙ ПЕРЕКЛАД ЯК ПЛОЩИНА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ОБ'ЄКТИВНИХ І СУБ'ЄКТИВНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Ребенко М.Ю.,

Київський національний університет ім. Тараса Шевченка,
вул. Володимирська, 64/13, м. Київ, 01601
E-mail: myr80@ukr.net

У статті представлено авторське розуміння поняття «перекладацька деформація» у художньому перекладі. Виділено та схарактеризовано змістові компоненти явища деформації у контексті комплексного підходу до осмислення цього феномену в художньому перекладі. Висунуто думку про те, що накопичення елементів деформації на мікростилістичному рівні тексту-перекладу може викривляти художню цілісність смислових домінант авторського тексту й контексту, тобто змінювати стилістичний інваріант оригіналу на рівні макростилістики тексту. Доведено взаємозв'язок об'єктивних і суб'єктивних аспектів деформації у площині тексту художнього перекладу.

Ключові слова: художній переклад, перекладацька деформація, мікро- і макростилістичний текстові рівні, смислова домінанта, стилістичний інваріант.

Ребенко М.Ю.

Художественный перевод как область взаимосвязи объективных и субъективных преобразований

В статье представлено авторское понимание понятия «переводческая деформация» в художественном переводе. Выделены и охарактеризованы содержательные компоненты феномена деформации в контексте комплексного подхода к осмыслению этого явления в художественном переводе. Выдвинуто мнение, что накопление элементов деформации на микростилистическом уровне текста-перевода может исказить художественную целостность смысловых доминант авторского текста и контекста, то есть изменять стилистический инвариант оригинала на уровне макростилістики текста. Доказана взаимосвязь объективных и субъективных аспектов деформации в плоскости текста художественного перевода.

Ключевые слова: художественный перевод, переводческая деформация, микро- и макростилістичний текстовые уровни, смысловая доминанта, стилистический инвариант.

М. Rebenko

Literary translation as the field of interconnection of objective and subjective transformations

The research focuses on many-facet and systemic studies of the two-aspect translation deformation within literary translation. The phenomenon of the author's idiosyncrasy, i.e. typical features of author's preferred lingual tools revealed in form and content which adds creativity to fiction, serves as a criterion for this research. Its topicality is determined by the increasing number of scholarly papers focused upon the notion of "translation deformation" as a multifaceted phenomenon in translation transformation system which implies both inter- and extralingual transformations in fiction. The issue of reproducing translation deformation as a possible feature of the translator's creativity has been so far "underestimated" in translation studies, so the proposed approach seems to be perspective. The article considers English language units and their Ukrainian and Russian equivalents marked by translation deformation features. The subject of the research is represented through micro- and macrostylistic parameters of objective and subjective translation deformations in fiction. Micro- and macrostylistic text characteristics have been studied by a number of renowned linguists and meet the tasks of the paper.

The dual character of the translation deformation phenomenon reveals both objective and subjective deformations in a target text (TT). Objective translation deformation has been defined as a process of various lexico-semantic, lexico-grammatical, word-forming and syntactic transformation accumulations by the text quantitative characteristics which can be conducive to the losses of the semantic and / or stylistic invariants in literary translation. Subjective translation deformation is the result of objective and subjective changes in the TT which can either distort the form and substance of the source text systematically and lead to essential deviations of the author's artistic goal or change the norms of a target language for expanding its expressiveness and achieving pragmatic adequacy of translation.

The article has ascertained that the main ground of subjective translation deformation is a single feature or a complex of subjective translation deformation features of the TT not observed in the source text. Associative figurative, emotive evaluating and suggestive symbolic subjective translation deformation features have been singled out, and it has also been proved that these features may deform pragmatic message within the framework of the author's creativity in the TT.

The investigation into Ukrainian and Russian translations of J. D. Salinger's and Gertrude Stein's fiction made it possible to find out the distinguishing features of objective and subjective deformations interacted.

Key words: literary translation, translation deformation, micro and macrostylistic text levels, semantic dominant, stylistic invariant.

Вступ. У художньому перекладі як особливому мистецтві вербальної організації прагматичних сутностей (комунікативного наміру автора, його художнього образу, текстової модальності тощо) спостерігається стертість меж і ознак у розумінні їх природи різними теоретиками та критиками перекладу (див., наприклад, М. Гарбовського, Ю. Жлуктенка, Г. Мірама, Б. Пастернака [1, 506–508; 2, 85; 4, 59–60; 5, 794]), зокрема певна невизначеність критеріїв комплексного та системного вивчення перекладацької деформації. Під поняттям «перекладацька деформація» розуміємо комплексне явище в системі перекладацьких перетворень, яке охоплює як об'єктивний процес мовних змін на всіх рівнях текстової організації, так і суб'єктивний аспект перекладацьких перетворень, зумовлений багатозначністю семантики і прагматики певних одиниць оригіналу, особливостями психологічно-мовної особистості перекладача та його творчим вибором (див. М.Ю. Ребенко [6, 44–45]).

Дослідження сутності перекладацьких перетворень дає змогу констатувати, що у системі категоріального апарату сучасного перекладознавства для дослідження параметрів перекладацької деформації актуальними залишаються питання її комплексного розкриття та вибору нових шляхів вивчення прояву деформації в перекладі. **Метою** одного із таких підходів є, зокрема, дослідження взаємозв'язку об'єктивних і суб'єктивних факторів перекладу.

Основні методи дослідження добиралися з метою виконання визначених завдань: загальнонаукові методи спостереження та узагальнення сприяли відбору та формуванню матеріалу дослідження. Так, завдяки застосуванню дистрибутивного методу формалізовано рівні вивчення тексту — мікро- і макростилістичний; метод інтерпретації символу сприяв пізнанню імпліцитно-образного змісту основних смислових і стилістичних домінант поезики, досліджуваних у роботі авторів, а трансформаційний і описовий — дали змогу виявити та вивчити випадки збою адекватного передання формально-змістових характеристик смислових і стилістичних домінант у системі художніх образів письменників. Такий вибір методів емпірично-теоретичного дослідження надав можливість комплексно підійти до вивчення природи деформації у художньому перекладі.

Виклад основного матеріалу. Вторинний текст як центральна прагмалінгвістична категорія — це об'єктивно-суб'єктивна сутність, яка має двоїстий характер. З одного боку, він є об'єктивною системою функціонування мовних одиниць на лексичному, семантичному, словотвірному та синтаксичному рівнях його організації, а з іншого — суб'єктивною системою, коли вибір тих чи інших мовних одиниць підпорядковується творчому вибору перекладача. Невмотивованість останнього може призвести до появи комунікативного наміру перекладача, відмінного від вихідних авторських інтенцій.

Для аналізу взаємозв'язку об'єктивних і суб'єктивних аспектів деформації вибрано мікро- і макростилістичний рівні організації тексту (див. Г. Колшанського [3], Г.-В. Еромса [11]). Ці поняття ми розуміємо як структурні елементи ідіостилю автора, які функціонують на всіх рівнях організації його тексту та в сукупності формують цілісність сприйняття реципієнтом художньої концепції письменника. Накопичення елементів деформації на мікростилістичному рівні ТП викривляє художню цілісність смислових домінант авторського тексту й контексту, тобто може змінювати стилістичний інваріант оригіналу на рівні макростилістики тексту. Загальна кількість можливих відхилень у перекладі не буде критичною, якщо вона не руйнуватиме зміст і смисл ТО, тобто досягатиме мети перекладу — адекватного передання смислового і стилістичного інваріантів оригіналу.

На *рис. 1* представимо змістові компоненти явища деформації в художньому перекладі.

Рис. 1. Структурні компоненти перекладацької деформації

Структурні компоненти перекладацької деформації демонструють комплексний підхід до розуміння цього явища, виділення двох його аспектів, рівнів мовних засобів деформації змістово-фактуальної інформації ТО у ТП, а також комплексу функціональних ознак суб'єктивної деформації, які визначають характер перетворення змістово-концептуальної інформації оригіналу. На схемі графічно відображено взаємозалежність і взаємозумовленість показників об'єктивної та суб'єктивної деформацій, а також відносний характер деформації, що має акцентувати увагу перекладачів на врахуванні цього зв'язку та можливості переходу значних кількісних змін у невмотивовані якісні зсуви у тексті художнього перекладу.

Конкретизуймо один із аспектів деформації — об'єктивну деформацію.

Об'єктивна деформація — такий процес накопичення об'єктивно-мовних різнорівневих змін (лексико-семантичних, словотвірних, граматичних та ін.) за певними кількісними показниками тексту, який не завжди має наслідком адекватне відтворення смислового та / або стилістичного

інваріантів оригіналу. Втрату адекватності відтворення інваріанта першотвору може викликати поява одиначної ознаки суб'єктивної деформації або комплексу ознак.

Вивчення наслідків деформації ТП набуває особливої релевантності у перекладах екзистенціальної прози Дж.Д. Селінджера. Простежимо, як зміни окремих мікростилістичних характеристик тексту та носіїв певних прагматичних ознак стилю автора впливають на ступінь відтворення смислового інваріанта та, як наслідок, стилістичного інваріанта оригіналу в перекладах повісті Дж.Д. Селінджера *“Raise High the Roof Beam, Carpenters”* у виконанні О. Тереха (ТП 1), Р. Райт-Ковальнової (ТП 2) і М. Немцова (ТП 3) (табл. 1).

Смисловою домінантою у представленому нижче фрагменті ТО є ядерна мікростилістична лексема *stare*, смислове навантаження якої розкрито за допомогою розширеного образного звороту в наступному реченні першотвору. Автор передає значення цілого (у цій ситуації — загальні риси характеру подружки нареченої Мюріель Гласс) шляхом опису його частин — особливостей погляду літературного персонажа твору.

Таблиця 1

Першотвір	Переклад О. Тереха	Переклад Р. Райт-Ковальнової	Переклад М. Немцова
<p>“There was something distinctly intimidating about her [the Matron of Honor’s] stare. It seemed to come from a one-woman mob, separated only by time and chance from her knitting bag and a splendid view of the guillotine” [12, 317] (виділено мною. — М. Р.)</p>	<p>«В її [свашиних] очах з’явилася погроза. <u>Вона</u> [свашка], здавалося, уособлювала жіночу юрбу, і якби народилася раніше й мала нагоду, то взяла б у руки плетиво й сіла на зручному для спостереження місці біля гільйотини» [7, 186] (виділено мною. — М. Р.)</p>	<p>«В ее [невестиной подружки] взгляде была явная угроза. Казалось, в <u>ней</u> [невестиной подружке] одной воплотилась целая толпа женщин и в другое время при случае она сидела бы с вязаньем у самой гильотины» [9, 209] (виділено мною. — М. Р.)</p>	<p>«Нечто во взгляде ее [подружки невесты] отчетливо внушало робость. Казалось, <u>он</u> [взгляд] исходит от толпы в одну женщину, которую лишь случай и время разлучили с вязаньем и превосходным видом на гильотину» [10, 560] (виділено мною. — М. Р.)</p>

У ТП 1 і ТП 2 ядерним значеннєвим елементом є займенникові лексеми «вона» та «она», що дещо змінює художній малюнок у перекладах через зміщення авторського акценту на особливий погляд свашки подружжя Глассів. Проте фрагментарні втрати О. Тереха та Р. Райт-Ковальнової не впливають на якість відтворення авторських химерних образів тихого вечора із в’язанням (“knitting bag”) та страхітливої гільйотини (“a splendid view of the guillotine”). У цих перекладах селінджерівська загадка обіграна так, що об’єктивно-мовні єдності «плетиво», «місце біля гільйотини» (ТП 1), «в’язання у самій гильотины» (ТП 2) не розривають авторський асоціативний ряд смислової домінанти *stare*. Перетворення в ТП 1 і ТП 2 не вносять негативних ознак в асоціативно-образний авторський контекст, тому не набувають характеру суб'єктивної деформації в перекладі, чого не можна з упевненістю сказати про наслідки певних інтерпретацій М. Немцова.

Наприклад, дослівне відтворення М. Немцовим лексико-семантичної неоднозначності наведеного фрагмента оригіналу хоча й зберігає істинно селінджерівську комбінацію об'єктивно-мовних елементів, проте деформує прагматику автора: фраза «взгляд, который исходит от толпы в одну женщину» (ТП 3) нашаровує на художній образ першотвору ще більш неоднозначні химерні смисли та асоціації. Такі дії перекладача можна назвати суб'єктивною деформацією з асоціативно-образною ознакою.

Асоціативно-образна ознака суб'єктивної деформації, на нашу думку, — результат таких перетворень у перекладі, які породжують відмінні від авторських смисли та асоціації художнього образу ТО у ТП.

Якщо читач оригіналу може лише відчувати, що автор мав на увазі щось конкретне, то адресат перекладу М. Немцова про значення «темного» місця селінджерівського твору — образу зна-

менитих героїнь Великої французької революції — «в'язальниць» (*фр.* Tricoteuses), які навіть на процес катування брали в'язальні спиці, щоб займатися плетінням, — дізнається з маргінальної виноски-пояснення. У перекладі М. Немцова авторський неоднозначний фрагмент стає доволі «прозорим». Отже, селінджерівський намір викликати у читача збентеження незрозумілою символікою мовних елементів ТО викривляється у перекладі М. Немцова, змінюючи образність авторської символічної сугестії. З цього питання зазначимо, що у нашому розумінні сугестивний символ оригіналу — це система певних авторських імпліцитних одиниць, прагматика якої орієнтована на читацьке інтуїтивно навіюване сприйняття. Тобто у випадку, коли перекладач так перетворює вихідні лексико-семантичні об'єднання, словотвірні комплекси, речення та інші елементи мікро- і макростилістики певного автора, що деформується імпліцитність його контексту, можна говорити про сугестивно-символічну ознаку суб'єктивної деформації в тексті художнього перекладу.

Сугестивно-символічна ознака суб'єктивної деформації — це наслідок таких перетворень певної мікро- чи макростилістичної імплікатури авторського контексту, коли викривляється її інтуїтивно навіюваний символічний смисл у тексті художнього перекладу.

Проаналізуємо характер зміни змістово-концептуальної інформації ТО внаслідок невідтворення значеннєвого навантаження мікростилістичних елементів як формантів смислової домінанти фрагмента іншої повісті Дж.Д. Селінджера «Френні» (*“Franny”* J.D. Salinger) в українському та російських перекладах Ю. Покальчука (ТП 1), Р. Райт-Ковальнової (ТП 2) і М. Немцова (ТП 3).

Кульмінацією повісті Дж.Д. Селінджера є момент прозріння Френні Гласс і усвідомлення нею того, що усі люди, які її оточують, та навіть коханий — несправжні. Дівчина прагне сховатися, аби залишитися наодинці зі своїми думками й почуттями. Зачинившись у туалетній кабінці, скрутившись у клубок, давши волю сльозам, Френні не звертає уваги на «своєрідність» навколишньої обстановки: *“Abruptly, then, and very quickly, she went into the farthest and most anonymous-looking of the seven or eight enclosures — which, by luck, didn't require a coin for entrance-closed the door behind her, and, with some little difficulty, manipulated the bolt to a locked position. Without any apparent regard to the suchness of her environment, she [Franny] sat down”* [12, 294].

У перекладах Ю. Покальчука та Р. Райт-Ковальнової цілком природно змальовано ситуацію оригіналу: «Потім рвучко попрямувала до найдалшої і найменш примітної з семи чи восьми кабін, куди, на щастя, можна було заходити, не кидаючи до автомата монети, зачи-

нила за собою двері і не без зусиль пересунула засувку на “зачинено”. Цілковито поглинена собою, не зважаючи на те, де вона, відразу ж сіла» [7, 253–254]; «И вдруг, сорвавшись с места, она забежала в самую дальнюю, самую неприметную кабинку — к счастью, не надо было бросать монетку в автомат, — захлопнула дверь и с трудом повернула ручку. Не замечая, по-видимому, своеобразия окружающей обстановки, она сразу села<...>» [9, 32]. Попри елімінування в українському перекладі комплексу змістово-фактуальних елементів, які увиразнюють змістово-концептуальну інформацію смислової домінанти оригіналу *suchness*, комунікативний намір автора не деформується: україномовний читач відчуває емоційне перенавантаження Френні так, як цього прагнув автор. У російському перекладі іронічне перевираження смислу номінації *suchness* лексемою «своеобразие» також не деформує прагматики тонкої сугестивно-символічної авторської імплікатури. Відмінні, на перший погляд, від авторського лексико-семантичні ланцюги Ю. Покальчука та Р. Райт-Ковальнової не викривляють відтінків значення смислової домінанти *suchness* фрагмента оригіналу Дж.Д. Селінджера.

У перекладі М. Немцова читацькому загалу нав'язується суб'єктивна думка перекладача про дзен-буддистську символічність авторського контексту: «<...> Явно не обращая внимание на таковость того, что ее окружает, [Френні] села» [10, 405]. Езотеризм лексеми *suchness* — словникового відповідника поняття “tathata” як одного з центральних концептів буддизму — може символізувати сприйняття істинної сутності буття поза ілюзорністю зовнішнього світу. Прагматика цього фрагмента, можливо, й полягає у тому, аби зупинити на мить швидкий розвиток подій повісті, змусити читача замислитися над значенням незвичної номінації *suchness*, поміркувати над тим, що є для персонажа повісті істинною сутністю, а що — ілюзією. Проте це не означає, що завдання перекладача — обмежувати самопізнання читача, його право на індивідуальне прочитання авторських образних символів. Індивідуально-суб'єктивне розуміння відношень між подіями і явищами у перекладі М. Немцова змінює певною мірою прагматику проаналізованого контексту ТО. Неможливо з упевненістю сказати, який саме смисл вклав Дж.Д. Селінджер у номінацію *suchness*, тому перекладацький вибір М. Немцова створює негативний ефект «надперекладу» (*“overtranslation”*).¹

Результатом рішення М. Немцова можна вважати суб'єктивну деформацію з сугестивно-символічною ознакою як приклад неправомірного нав'язування перекладачем однозначного прочитання того чи іншого елемента ТО в перекладі.

Перейдемо до аналізу адекватності відтворення стилістичного інваріанта оригіналу на макростилістичному рівні текстової органі-

зації. З цією метою розглянемо приклади перекладів фрагментів роману Г. Стайн «Меланкта: Кожній своє» (*“Three Lives. Melanctha: Each One as She May”* Gertrude Stein) та спробуємо вказати

причини появи деформації і визначити, яких ознак вона набуває в результаті вилучень перекладачами комплексу смислових домінант аналізованого фрагмента твору (табл. 2).

Таблиця 2

Текст 1, не відображений у ТП	Текст 2, близький за значенням до тексту 1	Переклад Н. Богині тексту 2
“That’s because you never can see anything that ain’t just so simple, Jeff, with everybody, the way you always think it. It do make all the difference the kind of way anybody is made to do things game Jeff Campbell” [13, 106]	“Yes that’s just like you always, Jeff, you never understand things right, the way you are always feeling in you. You ain’t got no way to understand right, how it depends what way somebody goes to look for new things, the way it makes it right for them to get excited” [13, 111]	«Так, Джеффе, саме так, ти завжди все сприймаєш не так як треба, завжди все спотворюєш. Ти не можеш зрозуміти, навіть люди іноді прагнуть чогось нового, намагаються знайти власний шлях, незважаючи на всі негаразди» [8, 43]

У таблиці наведено значеннево-симетричні фрагменти оригіналу (тексти 1, 2). Причиною вилучення тексту 1 у перекладі Н. Богині може бути небажання редактора, а не самої перекладачки, повторювати вже представлену в тексті 2 ідею оригіналу. Попри таку можливість, елімінавання текстового фрагмента в українському перекладі є втратою необхідного зв’язку об’єктивно-функціональних лексико-семантичних та граматичних одиниць у ТП (текст 1) із прагматикою цілісного твору, а саме: комунікативним наміром Г. Стайн акцентувати складність стосунків персонажів роману та виділити домінуючі риси характеру образу Меланкти, такі як прямотинітність, щирість і відвертість. Вилучення даного текстового фрагмента, який має повторюваний характер, змінює стилістичну значущість паралелізму Г. Стайн, тобто знижує емотивність авторської оцінки у перекладі. Такі зміни дають змогу говорити про суб’єктивну деформацію з емотивно-оцінною ознакою в перекладі.

Емотивно-оцінна ознака суб’єктивної деформації — результат таких перекладацьких перетворень, коли суттєво змінюється ступінь емотивної оцінки автора.

Спробуємо врахувати стилістичну вагу синтаксичного повтору Г. Стайн як характеристику стилістичного інваріанта оригіналу у власному варіанті перекладу: «Це тому, що ти завжди все ускладнюєш, Джефе, все спотворюєш. Єдине, що має для тебе значення, Джефе Кемпбел, це те, чи ладна людина жити за правилами» (переклад мій. — М. Р.).

Проаналізовані випадки появи перекладацької деформації, а також запропоновані для уявлення її сутності ознаки суб’єктивної деформації (асоціативно-образна, емотивно-оцінна, сугестивно-символічна) актуалізують таку вимогу до роботи перекладача, як необхідність виваженого прийняття рішення про відхилення від ори-

гіналу у бік розширення чи звуження системи його смислів, інтонацій або настрою. Поява перекладацької деформації змістово-фактуальної та змістово-концептуальної інформації ТО на мікро- і макростилістичних текстових рівнях призводить до збою адекватного відтворення стилістичного інваріанта першотвору, що може негативно вплинути на якість вторинної комунікації на рівні цілісного тексту.

Отже доходимо **висновку** про те, що об’єктивні суб’єктивні аспекти перекладацької деформації на всіх рівнях текстової організації взаємозумовлені, що підтверджує системний характер досліджуваного у роботі явища. Об’єктивна деформація завжди експліцитна, тобто вербально представлена в тексті, тому ступінь об’єктивної деформації можливо оцінити — виміряти об’єктивні характеристики тексту з метою виведення одиниці «міра об’єктивної деформації».

Міра об’єктивної деформації — це результат накопичення об’єктивно-мовних розбіжностей за кількісними показниками мікро- і / або макростилістики тексту, що може негативно вплинути на якість вторинної комунікації. Ступінь об’єктивної деформації буде мінімальним за максимального збігу типологічних характеристик МО і МП. Проте це не означає, що надлишок об’єктивної деформації завжди знижуватиме обґрунтованість рішень перекладача. Високі показники міри об’єктивної деформації потребують ґрунтового аналізу можливих негативних наслідків у перекладі: доведення або спростування деформації інваріантів першотвору.

Аналіз умов появи деформації на рівнях мікро- і макростилістики Дж.Д. Селінджер та Г. Стайн дає змогу сформулювати визначення об’єктивного аспекта деформації та сприяє систематизації функціональних ознак суб’єктивної деформації, що становить **перспективу подальшого вивчення**.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гарбовский Н.К. Теория перевода : [учеб.] / Николай Константинович Гарбовский. — М., 2004. — 543 с.
2. Жлуктенко Ю. Проблеми адекватності перекладу / Ю. Жлуктенко, О. Двухжилов // Теорія і практика перекладу: республіканський міжвідомчий наук. зб. — К.: Вища школа, 1981. — Вип. 6. — С. 85–91.
3. Колшанский Г.В. Коммуникативная функция и структура языка / Геннадий Владимирович Колшанский. — М.: ЛКИ, 2007. — 176 с. — (Серия «Лингвистическое наследие XX века»).
4. Мирам Г.Э. Профессия: переводчик / Геннадий Эдуардович Мирам. — К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. — 160 с.
5. Пастернак Б. Заметки к переводам шекспировских трагедий / Б. Пастернак // Литературная Москва. — М.: Худ. лит., 1956. — С. 795.
6. Ребенко М.Ю. Об'єктивні та суб'єктивні аспекти перекладацької деформації у художньому перекладі: дис. на здоб. наук. ст. канд. філол. наук / Ребенко М.Ю. — К., 2013. — 243 с.
7. Селінджер Дж.Д. Над прірвою у житті : [повісті, оповідання] / Джером Д. Селінджер; пер. з англ. О. Логвиненка, О. Тереха, О. Сенюк, Ю. Покальчука. — К.: Молодь, 1984. — 272 с.
8. Стайн Г. Меланкта: Кожній своє : [роман] / Гертруда Стайн; пер. з англ. Н. Богиня // Всесвіт. — 2007. — № 7/8. — С. 3–77.
9. Селінджер Дж.Д. Над пропастью во ржи. Выше стропила, плотники. Рассказы / Джером Д. Селінджер; пер. с англ. — М.: Олимп Астрель, 2001. — 688 с.
10. Селінджер Дж.Д. Собрание сочинений : [роман, повести, рассказы] / Джером Д. Селінджер; пер. с англ. М. Немцова. — М.: Эксмо, 2008. — 704 с.
11. Eroms H.-W. Stil und Stilistik: Eine Einfuehrung / Hans-Werner Eroms. — Berlin : Erich Schmidt Verlag, 2008. — 253 s.
12. Salinger J.D. Nine Stories. Franny and Zooey. Raise High the Roof Beam, Carpenters / Jerome D. Salinger. — М.: Progress Publishers, 1982. — 440 p.
13. Stein G. Three Lives. Melanctha: Each One as She May / Gertrude Stein. — Whitefish, Mont. : Kessinger Pub., 2004. — 188 p.

REFERENCES

1. Harbovskii N.K. Teoriia perevoda [Translation Theory] : [uchebnik] / Nikolai Konstantinovich Harbovskii. — М., 2004. — 543 s.
2. Zhluktenko Yu. Problemy adekvatnosti perekladu [Problems of Translation Adequacy] / Yu. Zhluktenko, O. Dvuchzhylov // Teoriia i praktyka perekladu: respubl. mizhvidomch. nauk. zbirnyk. — К.: Vyshcha Shkola, 1981. — Vyp. 6. — S. 85–91.
3. Kolshanskii G.V. Kommunikativnaia funktsiia i struktura yazyka [Communicative Function and Language Structure] / Gennadii Vladimirovich Kolshanskii. — М.: LKI, 2007. — Lingvisticheskoe nasledie XX v. — 176 s.
4. Miram G.E. Professiia: perevodchik [Profession: Translator] / Gennadii Eduardovich Miram. — К.: Elga, Nika-Tsentr, 2004. — 160 s.
5. Pasternak B. Zametki k perevodam shekspirovskikh tragedii [Notes to Shakespeare Tragedies' Translations] / B. Pasternak // Literaturnaia Moskva. — М.: Khudozhestvennaia Moskva, 1956. — S. 795.
6. Rebenko M.Yu. Obiektivni ta subiektivni aspekty perekladatskoi deformatsii u khudozhniomu perekladi [Objective and Subjective Aspects of Translation Deformation within Literary Translation] : dys. na zdob. nauk. st. kand. filol. nauk. — К., 2013. — 243 s.
7. Selindzher Dzh.D. Nad prirvoiu u zhyti [Catcher in the Rye] : [povisti, opovidannia] / Dzherom D. Salindzher; per. z angl. O. Lohvynenka, O. Terekha, O. Seniuk, Yu. Pokalchuka. — К.: Molod, 1984. — 272 s.
8. Stain H. Melankta: Kozhnii svoie [Three Lives. Melanctha: Each One as She May] : [roman] / Hertruda Stain; per. z angl. N.Bohynia // Vsesvit. — 2007. — № 7/8. — S. 3–77.
9. Selindzher Dzh.D. Nad propastiu vo rzhi. Vyshe stropila, plotniki. Rasskazy [Catcher in the Rye] / Dzherom D. Selindzher; per. s angl. — М.: "Olimp Astrel", 2001. — 688 s.
10. Selindzher Dzh.D. Sobraniie sochinenii [Collection of Papers] : [roman, povesti, rasskazy] / Dzherom D. Selindzher; per. s angl. M. Nemtsova. — М.: Eksmo, 2008. — 704 s.
11. Eroms H.-W. Stil und Stilistik: Eine Einfuehrung / Hans-Werner Eroms. — Berlin : Erich Schmidt Verlag, 2008. — 253 s.
12. Salinger J.D. Nine Stories. Franny and Zooey. Raise High the Roof Beam, Carpenters / Jerome D. Salinger. — М.: Progress Publishers, 1982. — 440 p.
13. Stein G. Three Lives. Melanctha: Each One as She May / Gertrude Stein. — Whitefish, Mont. : Kessinger Pub., 2004. — 188 p.